

8.5 SOUDNÍ DVŮR EU A JEHO ROZHODNUTÍ

Do roku 2012 byl nazýván **Evropský soudní dvůr (ESD)**. Nejen Komise má v EU co do činění se sportem. ESD je **nejdůležitějším orgánem** EU pro oblast sportu, protože jenom on na něj může aktivně působit, i když **nepřímo**.

To proto, že je zodpovědný za **výklad, kontrolu a zajištění** provádění právních norem, předpisů, nařízení, směrnic a rozhodnutí, tedy všech dokumentů, které jsou vydávány příslušnými orgány EU a které jsou nějakým způsobem **závazné pro členské státy** EU. Jeho činnost je určena články 220 až 245 Smlouvy o ES. Z nich vyplývá, že SDEU řeší **spory mezi členskými státy EU** navzájem, **institucemi EU** navzájem, **Uníí a členskými státy** a **Uníí a jednotlivci**.

Pokud se na něj obrátí někdo z oprávněných žalobců (instituce EU, členské státy, fyzické i právnické osoby), že došlo k porušení práva ES nebo k jeho špatnému výkladu, musí se tím Soudní dvůr EU zabývat alespoň do té míry, že zváží, zdali má oprávnění se touto stížností zabývat.

Má k dispozici **tři typy řízení**:

- řízení o **porušení smlouvy**,
- řízení žaloby na **neplatnost a nečinnost**,
- řízení o **předběžné otázce**.

Pro sport je ESD důležitý tím, že se k němu může **obrátit sportovec, sportovní klub** nebo třeba **sportovní federace s žalobou**, že určité sportovní pravidlo porušilo jeho právo, kterému mu EU zaručuje.

Rozsudek Soudního dvora nebo jeho vyjádření se k dané věci **nemůže přímo zrušit dané sportovní pravidlo**, protože k tomu nemá oprávnění, jelikož **sport nespadá do již jmenovaných cílů** nebo prostředků k naplnění cílů EU. **Může ale nepřímo způsobit jeho změnu nebo zrušení, protože instituce, federace a jiná uskupení v členských státech musí dbát na to, aby jejich ustanovení nebyla v rozporu s právem Společenství.**

Například článek 39 Smlouvy o ES **volném pohybu osob** na první pohled nemá co do činění se sportovními pravidly, ale pokud soud shledá, že sportovní pravidlo tento článek porušuje, dojde díky rozsudku ke změně pravidla.

Soudní dvůr se nejčastěji ke sportovním pravidlům a jiným ustanovením vydaným sportovními organizacemi vyjadřuje skrze **řízení o předběžných otázkách**. A to poté, co k němu tuto otázku **vznesl národní soudní dvůr**, protože u něj byla podána žaloba na porušení určitého ustanovení EU pravidlem určitého sportovního odvětví.

Soudní rozhodnutí SD EU

Počátek vztahu EU ke sportovním pravidlům **definoval rozsudek ESD v případě Walrave**. Ten řekl, že „Vezmou-li se v úvahu cíle Společenství, sport **spadá pod právo Společenství pouze tehdy, pokud představuje hospodářskou činnost ve smyslu článku 2 Smlouvy o ES**“.

Jenže v současnosti je situace taková, že téměř vše, co tvoří sport a je sportem vytvářeno, kromě čistě sportovních pravidel (jako je kupříkladu ofsajd), **lze vyložit jako alespoň okrajově ekonomickou činnost**. To si uvědomují i sportovci a stává se, že se v případě jejich konfliktu se sportovními pravidly **dovolávají práva** EU, které, jak se domnívají, by bylo na jejich straně.

EU se tedy dostává do postavení, že i když **sama uznává autonomii sportu** a nechce aktivně vytvářet sportovní politiku, **musí ve svých rozsudcích projevit**, co je podle ní, a podle cílů, které brání, ve sportu ještě přípustné a co už ne, a ovlivnit tak sportovní dění. A protože sportovní federace sami, aby předešly případným dalším konfliktům na podobném základě, někdy **pozmění** na základě těchto rozsudků svá **sportovní pravidla**. EU nepřímou vytváří sportovní pravidla, sportovní politiku.

Zmíněny jsou ty případy a rozhodnutí ESD, které se jeví nejvýznamnějšími pro změnu nahlížení EU na oblast, kterou nazývá autor sportem a právem:

Případ Walrave a Koch (1974)

Bruno Walrave a Linginus Koch, dva občané Nizozemí, se v cyklistice živilo jako vodiči na motocyklu, kteří cyklistům na kole udávají tempo.

Své služby poskytovali různým týmům a byli jimi placeni. Mezinárodní cyklistická unie **UCI**, ale roku 1973 **vydala pravidlo**, které říkalo, že jezdec udávající rychlost musí mít **stejnou státní příslušnost jako cyklista** jedoucí za vodičem. Díky tomuto novému pravidlu jim byla **zamítnuta účast** na mistrovství světa v týmech složených z jiných než nizozemských jezdců.

Walrave a Koch tedy roku **1974 podali žalobu** na UCI, nizozemskou a španělskou cyklistickou federaci, protože podle nich toto pravidlo **odporovalo Smlouvě o EHS** a jejím článkům **o volném pohybu osob** č. 48 a služeb č. 59.

Nizozemský soud na to vznesl **předběžné otázky** k ESD, protože naznal, že se jedná o výklad práva Společenství. Kromě všech zúčastněných se k předběžným otázkám vyjádřila i Komise EU: Na otázku, zdali tato smlouva mezi vodičem a cyklistou **může být považována za pracovní smlouvu**, Komise říká: *„Ano, jde o pracovní smlouvu, protože Walrave a Koch za svou činnost byli placeni“*.

Tím pádem by mělo být výše zmíněné ustanovení UCI o stejné národnosti v týmu **protiprávní**, ale v určitých případech **lze zohlednit „objektivní rozdílnosti“**.

V tomto případě **ustanovení UCI není v rozporu** s právem EU (články 48 a 59 Smlouvy o EHS), protože jde o amatérskou ne profesionální soutěž a také jde o závod, kde hlavním smyslem je souboj národů, ne jednotlivců, tudíž jde o čistě sportovní záležitost a **omezení kvůli občanství je zde opodstatněné**. Komise se k tomuto případu vyjádřila v duchu konečného rozhodnutí soudu, takže **Walrave a Koch prohráli tento soudní spor**.

ESD napomohl vyjádřit **počátek vztahu** práva EU k sportu a sportovní oblasti. Jejich pojičkem je ekonomická činnost ve sportu. **Tento rozsudek byl průlomový**, a proto je v dalších případech a rozsudcích znovu zohledňován.

Případ Bosman (1995)

Rozsudek **Bosman zásadně změnil od roku 2001 přestupní pravidla ve fotbale**. Belgičan Jean-Mark Bosman hrál profesionálně fotbal. V době před začátkem **případu měl uzavřenou hráčskou smlouvu s klubem RC Liege**, který hrál **první belgickou** fotbalovou ligu. Tato smlouva měla **vypršet 30. června 1990**. Byla mu navržena nová stejným klubem, ale tu Bosman **odmítl**, a tím se stal hráčem „**na volné noze**“, jenž je nabízen jiným klubům za odstupné stanovené tabulkami národních asociací.

Později se **domluvil** s francouzským klubem **US Dunkerque**. Oba kluby, belgický RC Liege a francouzský US Dunkerque, se poté domluvili na přestupu za podmínky, že francouzský klub **vyplatí odstupné**. Aby však mohl Bosman za svůj nový klub nastoupit do fotbalového zápasu, musel by belgický fotbalový svaz dle transferových pravidel Belgické národní fotbalové asociace **vydat tzv. transferový certifikát**, ale pouze se souhlasem původního klubu hráče, tedy RC Liege.

Belgický klub však **přestal věřit**, že klub Dunkerque **zaplatí** požadovanou částku, **neodsouhlasil** zmíněnou **registrační kartu hráče** a tím byl celý přestup zastaven. **Francouzský klub nemohl** Bosmana bez transferového certifikátu **zaměstnat** a nechat ho nastoupit k zápasům, protože by se tím **provinil proti pravidlům** a hrozila by mu tak vysoká pokuta a dokonce i možnost odečtení bodů. Belgický hráč byl tedy **vyřazen** z mužstva RC Liège i US Dunkerque a **nemohl nakonec nastoupit nikde**.

Bosman, **občan členského státu EU**, se domníval, že byl v právu a tak **podal žalobu** u národního **belgického soudu** proti RC Liège, svazu a UEFA za porušení článku 48 Smlouvy o ES. **Národní soud** se následně na základě článku 234 Smlouvy o ES **obrátil na ESD s těmito předběžnými otázkami**:

- *Mohou být články 48, 85 a 86 Římské smlouvy interpretovány tak, že zakazují, aby Fotbalové kluby požadovaly a přijímaly finanční, resp. transferové poplatky, za zaměstnání jejich bývalých hráčů, jejichž kontrakt již vypršel, v jiném klubu?“,*
- *Mohou národní a mezinárodní asociace či federace zavádět ve svých pravidlech ustanovení omezující přístup zahraničních hráčů z ES do soutěží, které tyto asociace organizují v jiném členském státě (kvóty na počet zahraničních hráčů)?“,*

Některé zúčastněné **strany řízení**, včetně Komise, **zpochybnily pravomoc ESD** odpovědět na tyto předběžné otázky, a to zejména proto, že se podle nich jedná **o otázky čistě sportovního rázu**. Soudní dvůr ale **po mnohém zvažování** a z více důvodů sdělil, že oprávnění k rozhodnutí v těchto otázkách má.

Odpověď soudu č. 1. – přestupní pravidla

Stejně tak jako v případě Walrave a Koch bylo řečeno, výkon sportovní činnosti **spadá pod právo Společenství**, pokud se jedná o **hospodářskou činnost** ve smyslu článku 2 Smlouvy o ES.

Dále, že použití článku 48 Smlouvy o EHS na tento případ se nedá vyloučit, protože **přestupní pravidla upravují hospodářské vztahy** a placení odstupného fotbalovým klubům **může ovlivnit možnosti zaměstnání hráčů** a tím omezit volný pohyb osob.

UEFA a další **argumentovali**, že přestupní pravidla jsou odůvodněna snahou o **udržení finanční a sportovní rovnováhy** mezi kluby a snahou podpořit vyhledávání talentů a výchovu mladých hráčů. **Soud uznal**, že perspektiva získání **náhrady** za přestup, výcvik a vzdělání skutečně **podněcuje fotbalové kluby** k vyhledávání talentů a k výchově mladých hráčů, ale **na druhou uznal Bosmanovu námitku**, že použití přestupních pravidel není přiměřeným prostředkem k zajištění finanční a sportovní rovnováhy ve fotbalovém světě.

Tato pravidla nezabrání nejbohatším klubům v tom, aby si zajistily služby nejlepších hráčů, ani v tom, aby se finanční prostředky staly rozhodujícím prvkem ve sportovní soutěži, a aby tím byla značně pozměněna rovnováha mezi kluby.

ESD také vyjádřil souhlas s námitkou generálního advokáta, že rovnováhy mezi kluby lze dosáhnout i jinými prostředky, které by neomezovaly volný pohyb osob. **Nakonec tedy bylo rozhodnuto, že:**

„...článek 48 Smlouvy **brání použití pravidel vydaných sportovními asociacemi**, podle nichž profesionální fotbalista, který je státním příslušníkem členského státu, může být po **vypršení smlouvy** se svým původním klubem zaměstnán klubem jiného členského státu pouze tehdy, pokud tento klub zaplatí původnímu klubu odstupné za přestup a náhradu za výcvik a vzdělání“. **A odpověď na první předběžnou otázku zní: „Ano.“**

Díky tomu, že ESD vyložil právo EU tak, že **určitá pravidla URBSFA, UEFA, respektive FIFA mu odporují**, se fotbalový sektor dočkal několika výrazných změn. Po dohodě s

Evropskou komisí a FIFA vzniklo **kompromisní řešení vydáním nového přestupního řádu FIFA pro celý světový fotbal.**

Odpověď soudu č. 2 - kvóty na počet zahraničních hráčů

Opět šlo o **výklad článku 39 Smlouvy** o ES a to zejména jeho odstavce 2, který říká, že **volný pohyb pracovníků** zahrnuje odstranění jakékoli diskriminace mezi pracovníky členských států na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a pracovní podmínky.

To dle soudu platí **i pro pravidla sportovních asociací** omezujících právo státních příslušníků jiných členských států v pozici profesionálních hráčů zúčastňovat se fotbalových utkání, protože účast profesionálního hráče v takovém utkání je jeho **hlavní činností**, je zjevné, že pravidlo, které ji omezuje, **omezuje zároveň možnost zaměstnávání** dotyčného hráče.

URBSFA, UEFA, vlády Itálie, Francie a Německa argumentovaly, že k těmto cizineckým kvótám mají **čistě sportovní důvody**, protože slouží ke ztotožnění se veřejnosti se svým oblíbeným klubem a pro zajištění, aby kluby účastníci se mezinárodních soutěží skutečně reprezentovaly svou zemi, a opět k **udržení rovnováhy** mezi kluby (brání nejbohatším klubům, aby si zajistily služby nejlepších hráčů).

Dalším argumentem bylo, že **pravidlo „3 + 2“ UEFA vypracovala společně s Komisí EU**. Na to Soudní dvůr odpověděl, že **Komise nemá** v žádném případě **pravomoc povolovat** chování odporující Smlouvě ani vykládat právo EU.

Konečným rozhodnutím ESD v této věci tedy bylo, že:

*„...článek 48 Smlouvy **brání použití pravidel vydaných sportovními asociacemi**, podle nichž mohou fotbalové kluby **nominovat k zápasům** v soutěžích organizovaných těmito asociacemi **jen omezený počet profesionálních hráčů se státní příslušností jiného členského státu**“.*
Odpověď na druhou předběžnou otázku zní opět: „Ano.“

Problémem s rozhodnutím soudu ohledně kvót pro zahraniční hráče je ten, že **připouští diskriminaci** založenou na občanství v případě, že jde o sportovní událost na úrovni soubroje národů. Jako důvod uvádí, že v takovém případě jde o neekonomickou činnost s čistě sportovním prvkem. Ale i v případě soutěží národů, jako jsou například **olympijské hry, nelze ekonomický faktor a peníze opomenout.**

Televize si kupují vysílací časy, **tváří reklam** se stávají sportovní hvězdy, sportovci na závodech **nosí jen dresy určité značky**, vlády vydávají velké částky peněz na **vybudování sportovišť**, protože očekávají, že se jim tato **investice vrátí** na vstupném od diváků.

ESD tedy v **tomto rozsudku přistupuje k fotbalovému trhu** stejně jako ke **kterémukoliv jinému pracovnímu trhu**. V rámci zachování cílů Unie zakazuje transferové poplatky v podobě, v jaké byly do tohoto případu (za přestupy po ukončení smlouvy), i kvóty na počet zahraničních hráčů. **Tím se významně vmísil do záležitosti sportu.** Komise, jak bylo řečeno, se vyslovila proti tomu, aby se ESD k této záležitosti nějak vyjadřoval.

Rozhodnutí Bosman bylo stěžejní, protože poté, co se ESD dvůr v případě Walrave distancoval od rozhodování a uplatňování ustanovení předpisů Evropské unie ve sportovní oblasti, v **tomto případě své rozhodování v tomto odvětví dokonce obhájil.** Však také **všechny rozsudky níže uvedených případů** se odvolávají na tento rozsudek.

SDEU uznal v roce 2005 v rozsudku **Bosman** v odst. **106 specifika sportu** tím, že podle něj **“z pohledu značné sociální důležitosti sportovních aktivit a zejména fotbalu v Evropském společenství, cíl udržení rovnováhy mezi kluby zajištěním určitého stupně rovnosti a nejistoty**

sportovního výsledku a podpory k náboru a trénování mladých hráčů musí být akceptován jako legitimní”.

Případ Deliege (2000)

Christelle Deliege **belgická judistka** byla v tomto sportu ve své kategorii **velmi úspěšná**, několikanásobná vítězka několika soutěží i světového poháru. Díky **složité** organizační struktuře Národní belgické federace juda (LBJ) a nominačním pravidlům na soutěže touto ligou zastřešených i soutěže mezinárodní se stalo, že **nebyla nominována na soutěže**, které by ji umožnily **kvalifikovat se na olympijské hry** v Barceloně 1992.

U soudu si Deliege **stěžovala na pravidla** Evropské federace juda (EJU) **určující počet** závodníků národních federací účastnících se turnajů jednotlivců v kategoriích. Zároveň **žádala** soud, aby nařídil organizátorům turnajů v její kategorii **předběžně přijmout její přihlášku** bez ohledu na to, zda byla nebo nebyla vybrána svou národní federací.

A tak **soud** pro rozhodování o předběžných opatřeních **položil Soudnímu dvoru** tuto předběžnou otázku: *„Jsou pravidla stanovující pro profesionální či poloprofesionální sportovce nebo kandidáty na takový status požadavek **povolení** nebo výběru jeho národní federací proto, aby mohl soutěžit v mezinárodní soutěži, a která stanoví vnitrostátní vstupní kvóty nebo podobné konkurzy, v rozporu s Římskou smlouvou a zejména s články 59 až 66 a s články 85 a 86?“*

Opět někteří z účastníků řízení a zejména Komise **vyjádřily své pochybnosti o zmocnění ESD** vyjadřovat se k této otázce, protože jde o **amatérský sport** bez hospodářské aktivity, tudíž nespadá do práva Společenství. **Soudní dvůr zdůvodnil** svoji **oprávněnost** vyjádřit se k případu Deliege tak, že **podstata otázky** položené vnitrostátním soudem je **zjistit**, zda se i **amatérský sport může dostat** do působnosti práva Unie.

Zase byla zmíněna zásada **ekonomické aktivity** jako **pojítka** vztahu EU a sportu a výjimka prominutí diskriminace z důvodu soutěží národních týmů. Dále uznal, že mezinárodní soutěže ve vrcholovém sportu **musí být nějakým způsobem výběrové** a to s sebou nese určitá omezení a výběr a taková pravidla neomezují volný pohyb osob dle článku 59 Smlouvy o ES. Proto jsou dle soudu organizátoři soutěží a sportovní federace a jiné zmocněné orgány **oprávněni vydávat** taková pravidla.

Rozsudek Soudu zněl v tom smyslu, že: *„... pravidlo požadující po profesionálním či poloprofesionálním sportovci nebo kandidátovi na takový status **povolení** nebo výběr jeho federací proto, aby se mohl účastnit mezinárodní soutěže ve vrcholovém sportu, v rámci které proti sobě nestojí národní mužstva, **samo o sobě nepředstavuje omezení volného pohybu služeb** zakázané článkem 59 Smlouvy o ES, vyplývá-li tato úprava z potřeby vlastní organizaci takové soutěže.“ **A tudíž na předběžnou otázku odpověděl: „Ne.“***

U tohoto rozhodnutí je **důležité**, že **soud se rozhodl**, a odůvodnil si, že **se bude zabývat i něčím, co hned od počátku shledal za čistě sportovní pravidlo** navíc v amatérském (nevýdělečném) sportu, což je v rozporu s argumenty, které vyslovil v rozhodnutí Walrave a Koch.

Případ Lehtonen (2000)

Basketbalový **hráč** Jyri Lehtonen, který původně hrál ve finské lize, **přestoupil** do belgického basketbalového klubu v průběhu play-off. **Ostatní kluby** v belgické lize (FRBSB) si **stěžovaly na porušení pravidel** Mezinárodní basketbalové federace (**FIBA**) a klub dostal za koupení Lehtonena **pokuty**. Problém byl, že **toto pravidlo platilo jen pro hráče v evropské zóně**. Hráči mimo zónu mohli do evropské zóny nastoupit v průběhu play-off.

Lehtonen a belgický klub podali žalobu k belgickému soudu, který Evropskému soudnímu dvoru položil následující předběžnou otázku:

„Je v souladu s články 12, 39, 81 a 82 Smlouvy o ES fakt, že sportovní federace zakazují klubu nasadit profesionálního hráče, občana členského státu EU, jehož zaměstnanecký kontrakt trvá od data po uzávěrce přestupů v rámci evropské zóny, bez ohledu na sportovní důvody vedoucí k ospravedlnění těchto přestupových pravidel, zejména zamezení znehodnocení sportovních výsledků?“.

Zmíněny byly již obligátní rozhodnutí, že sport je předmětem práva EU, jen pokud vykazuje ekonomickou činnost, a že **nezakazuje vyřazování hráčů**, pokud je to shledáno ve sportovním zájmu. Soud dále shledal Lehtonena **za zaměstnaného člověka** s hospodářskou aktivitou, takže by takové pravidlo mělo být protiprávní. **Ale dále soud uvedl**, že stanovení **termínů** pro přestupy hráčů **může zajistit pravidelnost** sportovních soutěží.

ESD v případě Lehtonen **nevydal konečné rozhodnutí**, rozhodnutí **nechal na národním belgickém soudu**. Ale vyjádřil se v tom smyslu, že i taková sportovní pravidla, která mohou odporovat článku 48 Smlouvy o ES, protože se dotýkají ekonomické aktivity hráčů, **mohou být chápána jako nutná pro regulérnost** soutěže. Jen je potřeba najít ospravedlnění pro rozdílné zacházení s hráči v evropské zóně a mimo ni.

Případ Simutenkov (2005)

Ruský profesionální **fotbalista** Igor Simutenkov hrál v době sporu za španělský fotbalový klub s licenci hráče mimo území EU a **měl pracovní povolení** a povolení k pobytu na území Španělského království.

V roce 2001 **požádal** španělskou fotbalovou federaci (RFEF) **o změnu své licence** na licenci **se statutem hráče ze Společenství**. To mu bylo **zamítnuto**, protože dle pravidel federace musí mít hráč, aby dostal profesionální licenci, španělskou národnost nebo alespoň národnost členského státu EU nebo EHP (Evropského hospodářského prostoru) a pokud ne, klub mohl zaregistrovat pro sezónu **jen 3 hráče** ze zóny mimo EU nebo EHP. Simutenkov **podal žalobu na toto pravidlo** fotbalové federace, protože dle něj **odporovalo** „Dohodě o partnerství“, kterou EU uzavřela s Ruskou federací.

Národní španělský soud se obrátil na ESD s **předběžnou otázkou**: *„Brání článek 23 dohody o partnerství (Společenství-Rusko) tomu, aby sportovní federace použila na profesionální sportovce ruské státní příslušnosti řádně zaměstnaného španělským fotbalovým klubem, ...pravidlo, podle něhož mohou kluby nominovat do utkání v soutěžích organizovaných na národní úrovni pouze omezený počet hráčů pocházejících ze třetích států, které nejsou smluvní stranou dohody o Evropském hospodářském prostoru?“.*

Komise se k tomuto případu **vyjádřila** tak, že toto pravidlo je **podle ní v rozporu s článkem 23 Dohody o partnerství**.

Nejprve Soudní dvůr zjišťoval, **jestli je možné**, aby se jednotlivec **dovolával** nějakého článku Dohody o partnerství u Soudu EU, a **odpověděl, že ano**, protože článek 23 odstavec 1 má přímý účinek. Opět také uvedl, že článek 39 Smlouvy o ES, který **lze vyložit tak, že pravidla určující podmínky výkonu sportovní činnosti sportovce, jsou s ním v rozporu**, může být chápán stejně jako článek 23 (1) Dohody.

Federace argumentovala, že daný článek se vztahuje **pouze na pracovní podmínky**, mzdu nebo propuštění, a nevztahuje se tedy na pravidla týkající se přístupu k zaměstnání, tudíž má oprávnění zavést takové omezení.

Soudní dvůr rozhodl tak, že: *„...článek 23 (1) Dohody o partnerství musí být vykládán tak, že brání použití pravidla sportovní federace, že kluby mohou postavit v soutěžích organizovaných na národní úrovni pouze omezený počet hráčů pocházejících ze zemí, které nejsou smluvními stranami Dohody o Evropském hospodářském prostoru.“* **Odpověď na předběžnou otázku zněla „Ano“.**

Nejdůležitějším bylo, že v případě Simutenkov se **ESD vyjádřil k otázkám**, které v době, kdy řešil případ Walrave a Koch, **neřešil**, protože se jednalo o sportovních pravidlech, které

by tehdy byly považovány za čistě sportovního rázu. **Navíc nešlo ani o výklad práva ES ale o výklad mezinárodní dohody.** EU tímto výrazně rozšířila míru zapojení se do oblasti sportu. Je dobré zdůraznit, že Komise se opět vyjádřila proti vyslovení odpovědi ESD na danou otázku.

Případ Piau (2005)

Francouzský právník Laurent Piau se **chtěl stát agentem** fotbalových hráčů, proto si stěžoval u Komise EU na podmínky, které stanovila **FIFA pro získání licence** k výkonu činnosti agenta. Agenti hráčů **pracují za plat**, jsou **najímáni samotnými hráči** nebo sportovními kluby a mají za úkol **zprostředkovat hráčům smlouvu** se sportovním klubem a vyjednat jim nejlepší podmínky.

Podmínky FIFA stanovovaly, například **trestní bezúhonnost**, složení **peněžní kauce**, minimální dobu trvání smlouvy s hráčem 2 roky. Pokud to nebylo dodrženo, hrozila agentům, hráčům i klubům **pokuta**. Podle Piau jsou **tato pravidla v rozporu s články 81 a 82 Smlouvy** o ES o hospodářské soutěži, protože podle něj **kladou omezení** k profesi (již dříve byly na tato pravidla podány stížnosti).

FIFA argumentovala, že tato pravidla jsou jen **snahou o bezúhonnost a odbornou způsobilost profese**, navíc, že mohou být ospravedlněna odstavcem 3 článku 81 Smlouvy o ES.

Tato „původní pravidla“ byla po jednání před Evropskou komisí **v roce 2001 FIFA** upravena a 2002 opět novelizována. **Konečná forma pravidel zrušila podmínku délky pobytu** a dovolila **uzavřít pojištění** kdekoliv v prostoru EU nebo EHP.

Evropský parlament a poté Komise i přes stále námitky Laurenta Piau **prohlásili**, že už se případem **nebudou zajímat**, protože to unijním předpisům odporovalo už je vyřešené a ostatní lze zahrnout pod odstavec 3 článku 81 Smlouvy o ES.

Piau ale stále trval na tom, že i takto upravená pravidla Smlouvě odporují a u ESD **podal žalobu na Komisi** pro neplatnost rozhodnutí orgánu Unie dle článku 230 Smlouvy o EU.

Jako důvody uvedl, že **chování Komise bylo v rozporu** s dobrou vírou, kterou se musejí řídit vztahy mezi občany a Společenstvím, jakož i se zásadou **právní jistoty**, a že ani nezkoumala, ani neodůvodnila napadené rozhodnutí vzhledem k článku 82 ES, i když se jeho stížnost týkala rovněž tohoto článku.

Komise na svoji obranu uvedla, že neshledala, že by bylo potřeba věc dále řešit, protože shledala, že pravidla pro agenty nebyla v rozporu s normami EU o hospodářské soutěži.

Soud v rozsudku odpověděl, že Komise posuzuje porušování práva hospodářské soutěže **případ od případu** a na základě faktů a právních okolností. Komise má tedy značný prostor pro vlastní uvážení. Poté soud už jen posuzuje, jestli nedošlo k porušení podstatných formálních náležitostí právního nebo skutkového stavu Komisí nebo zneužití její pravomoci.

Podle soudu však Komise nepochybila při hodnocení novelizovaných pravidel FIFA. Písemný test, který je objektivní a transparentní, povinnost pojištění je vyžadovaná i u jiných svobodných povolání a i **vymezení odměny agenta není v rozporu** s právem hospodářské soutěže. **ESD žalobu Piau zamítl.**

Tento případ je uveden, protože ukazuje, **jak daleko může být řešen domnělý rozpor mezi sportovním pravidlem a právem EU.** Nejenom že vlivem Komise byla pravidla fotbalové unie změněna, ale dokonce dle mínění Piau nebyla změněna dostatečně a Komise, tedy orgán EU, pochybil při výkladu práva.

Případ Meca-Medina a Majcen (2006)

Dálková plavci Španěl David Meca-Medina a Slovinec Igor Majcen byli vítězi Světového poháru, ale byla u nich několika **násobně zvýšena hladina hormonu nonadrenolu**, což bylo

shledáno jako doping, a tak jim Mezinárodní federace plaveckých sportů (FINA) **v souladu s pravidly WADA** udělila **čtyřletý zákaz sportovní činnosti**.

Plavci se na toto rozhodnutí **odvolali u CAS**, ale ten zákaz **potvrdil**, tak se **opět odvolali**, s argumentem, že konzumováním masa se může hladina této látky také zvýšit a tak jim byl trest **snížen na dva roky**.

To jim ale nestačilo a tak podali **stížnost ke Komisi** na porušení článku 81 a 82 Smlouvy o ES kvůli tomu, že **pravidla FINA i MOV byla špatně stanovena** a sankce za doping **omezují svobodu** vykonávání činnosti. Ta jim odpověděla, že tato **antidopingová pravidla nespádají pod právo hospodářské soutěže, a žalobu zamítla**.

Vznesli tedy **žalobu k Soudnímu dvoru pro neplatnost rozhodnutí orgánu EU** dle článku 230 Smlouvy o ES mimo jiné s tím, že hladina (2ng/ml moči), za kterou už je výskyt látky považován za doping, byla MOV a FINA **stanovena bez opodstatnění** a ze zjištěných důvodů. **Soud připustil**, že sankce za doping **mohou mít negativní účinky** na hospodářskou soutěž, protože pokud by se ukázalo, že šlo o chybné rozhodnutí, závodníkovi by byla **odepřena možnost vykonávat svou činnost**, což by opravdu odporovalo článku 81 Smlouvy o ES, proto by sankce měly být nastaveny jen tak, aby byl **zjištěn správný průběh** sportovní soutěže.

Na druhou stranu říká, **omezení svobody** je důležité pro zachování **smyslu sankcí za doping** a zajištění **zdravého soutěžení** závodníků. Dále také, že plavci neuvedli hladinu, která by podle nich měla být hraniční, a hladina 2ng/ml moči byla 20krát vyšší než tehdy uváděné studie, tudíž dle něj byla nastavena adekvátně. **Soudní dvůr žalobu obou pánů zamítnul**.

Tento případ ukazuje, jak je pro EU **důležité zaobírat se i dokumenty a pravidly**, které **vydaly jiné mezinárodní organizace** zabývající se sportem, protože i ty mohou být v rozporu s právem Unie.

Souladem pravidel mezinárodních sportovních federací s primárním právem EU se zabýval SDEU v rozsudku ve věci **Meca Medina**. Šlo o plavce, usvědčené a potrestané z dopingu. Ti neúspěšně vyčerpali všechny prostředky, jimiž mohli trest zvrátit. Nakonec podali stížnost u Evropské komise proti antidopingovým pravidlům MOV i Mezinárodní plavecké federace FINA, která považovali za odporující pravidlům hospodářské soutěže, stanoveným v článcích 81 a 82 SES. Poté napadli i verdikt Komise a následně i rozhodnutí Soudu prvního stupně. Hospodářskou soutěž mohou podle SES narušovat pouze podniky. Evropský soudní dvůr se k otázce, zda MOV je podnikem vyjádřil tak, že podpořil zamýšlené stanovisko Komise, že „MOV musí být kvalifikován jako podnik a v rámci olympijského hnutí jako sdružení národních a mezinárodních sdružení podniků“. Soud v tomto rozsudku rovněž určil pravidla, na základě kterých, se postupuje při posuzování souladu pravidel sportovních organizací s pravidly hospodářské soutěže, bez ohledu na to, zda jsou, nebo nejsou dotčena jiná ustanovení SES.

Rozhodujícími kritérii jsou celkový kontext, ve kterém byla dotčená sportovní pravidla přijata nebo působí své účinky a konkrétněji jejich cíle. Dále je podstatné, jestli omezující účinky na hospodářskou soutěž, které z pravidel vyplývají, jsou dané a neodmyslitelné k zajištění uvedených cílů, a jsou těmto cílům přiměřené. Soud v tomto konkrétním případě **neshledal**, že by napadená **antidopingová pravidla byla v rozporu s ochranou hospodářské soutěže**.

Vztahem pravidel MOV a hokejové mezinárodní federace **IIHF** se zabýval Sportovní arbitrážní soud (CAS) v případě **Nabokov**. IIHF je členem olympijského hnutí, a proto je vázána Olympijskou chartou. V arbitrážním nálezu je řečeno, že „Olympijská charta stanoví minimální standardy, které federace musí respektovat. To ale nevylučuje právo federací

zavést přísnější pravidla, což má za následek, že sportovci musejí dodržovat jak ustanovení Olympijské charty, tak i přísnější pravidla přijatá federací, pod níž spadají“.

Závěr k rozsudkům

Uvedené případy byly předloženy ESD a **ukazují, co vše ze sportovní oblasti je možné u soudu řešit**. Především jde o **hráčské omezení** v soutěžích kvůli národnosti nebo o proces získání licence, kvalifikace nebo smlouvy.

Z toho důvodu jsou **pro sportovní pravidla nejproblematictějšími částmi Smlouvy o FEU články 45 o volném pohybu osoba, respektive 56 o volném pohybu služeb a 101 a 102 o hospodářské soutěži**.

Soudní dvůr v rozsudku případu Walrave a Koch nastolil důležité body pro rozhodování.

Za prvé, že EU by se sportem, sportovními pravidly a sportovní činností měla prostřednictvím evropského soudu **zabývat jen tehdy, pokud budou posouzena jako ovlivňující ekonomické prostředí**.

Za druhé, že **určitá omezení jsou omluvitelná, pokud jde o záležitosti národních týmů nebo pokud je shledáno, že takové omezení je nutné pro zachování charakteru daného sportu**.

Přesto,

- v případě **Deliege šlo o čistě sportovní pravidla a ESD rozhodl vyjádřit své mínění**.
- Lehtonenova stížnost **byla zamítnuta**, resp. ponechána na rozhodnutí národního soudu i **přesto, že byla zvážena jako oprávněná**, protože Lehtonen **byl omezen** v ekonomické aktivitě.
- Když Simutenkov podal svou žalobu, **ESD přehodnotil podmínky** vyjádření se ke sportovním pravidlům, které si nastavil v případě Walrave a Koch a **rozhodnul o pravidlech, které by byly dříve považovány za čistě sportovní**.
- Rozsudky soudu v případech pánů Bosmana a Piau **měly za následek změnu sportovních pravidel**.
- Žaloba Meca-Mediny a Majcena **ukázala, jak jsou provázány mezinárodní organizace** zabývající se sportem, sportovní federace a právní normy Evropské unie.

Vzhledem k tomu, že **všechny žaloby k ESD byly podány jen na určité články** zakládajících smluv a tudíž **nejproblematictějšími** vzhledem ke sportovním pravidlům jsou konkrétně **články 45 o volném pohybu osob, 56 o volném pohybu služeb, 101 a 102 o hospodářské soutěži SFEU**, bylo by vhodné vytvořit souhrnný výklad těchto článků vzhledem ke sportovním pravidlům.

Pokud nebude vyneseno jasné stanovisko, které by bylo lehce uchopitelné s jednoznačným výkladem, může se stát, že **Unie bude muset řešit stále více žalob s možná až absurdním výkladem jednotlivých článků Smluv a EU bude možná muset neúmyslně zacházet do detailů sportovních pravidel**, což by sportu mohlo ubrat na jeho jednoduchosti, smyslu a kráse.

Na takovém stanovisku by se měly podílet všechny účastné strany – Evropská komise, ESD, mezinárodní organizace, střešní sportovní federace, zástupci sportovců.

A při hledání správného výkladu by měli mít všichni na paměti, že sportování je svobodná činnost prospěšná široké veřejnosti.

Evropský soud pro lidská práva (ESLP) zveřejnil v úterý 2. října 2018 rozsudek, kterým rozhodl o **stížnostech** německé **rychlobruslařky** Claudie **Pechsteinové** a rumunského

foťbalisty Adriana Mutua. Stížnosti mířily proti Švýcarsku a jejich předmětem byly především námitky porušení práva na spravedlivý proces v mezinárodní sportovní arbitráži u CAS a působí coby „nejvyšší instance“ řešící spory ve sportovní oblasti.

Kauza rychlobruslařky Pechstein (2009-2018)

https://www.tas-cas.org/en/general-information/search_results.html?tx_indexedsearch_pi2%5Baction%5D=search&tx_indexedsearch_pi2%5Bcontroller%5D=Search&cHash=e9c2a56c3836fecc7dcff3f424c051bb

Claudia Pechsteinová je německou sportovní ikonou a držitelkou desítek medailí z evropských a světových rychlobruslařských oválů, včetně olympijských her. Skvrnou na její kariéře je **dopingová aféra** z roku **2009**, s níž se dodnes nedokázala smířit. Pravidelně odebírané **kontrolní krevní vzorky** u ní tehdy odhalily neobvykle **vysoké hodnoty** a výkyvy v hodnotách **retikulocytů**, což ukazovalo na **nedovolený krevní doping** (tzv. EPO). **Disciplinární komise** Mezinárodní bruslařské unie, kterou tehdy a také v následných sporech **zastupovala česká právnícká legenda** a dlouholetý krasobruslařský rozhodčí **Gerhardt Bubník**, rychlobruslařku potrestala **dvouletým zastavením činnosti**.

Šlo vůbec o **první případ** v historii dopingu, kdy došlo k potrestání sportovce **nikoli na základě prokázané přítomnosti zakázané látky** v těle, ale na základě **nepřímého důkazu o jejím užívání**. Potrestaná rychlobruslařka se proti rozhodnutí komise **odvolala** ke CAS. CAS však **dvouletý distanc pro Pechsteinovou potvrdil** a jeho rozhodnutí **následně posvětil i Federální soud**, nejvyšší švýcarská soudní instance.

Rozhodnutí německých národních soudů ve vztahu ke CAS

Zajímavé na tomto případě je dále také (nebo spíše zejména) to, že Claudia Pechsteinová **brojila proti rozhodnutím příslušných sportovních arbitráží**, a to jak **německé rychlobruslařské federace**, tak **i CAS**, na národní úrovni. Ač např. německé nebo české spolkové právo dává sportovci jako členovi spolku **poměrně slušný arzenál** právních prostředků, jak brojit proti rozhodnutí spolku v řízení před soudem, nebývá to v praxi sportovního práva příliš zvykem.

Prvoinstanční Zemský soud v Mnichově dovedil, že rozhodčí smlouvy (doložky), které Pechsteinová uzavřela s ISU (německá rychlobruslařská federace v právní formě spolku), jsou pro nedostatek svobodného projevu vůle při jejich podpisu neúčinné a že Pechsteinová neměla při podpisu rozhodčí smlouvy žádnou volbu. Proto na základě chybějící svobodné vůle Pechsteinové při podpisu rozhodčích smluv byly tyto soudem prohlášeny za neúčinné. Žalobu však odmítl z důvodu, že je dána překážka res iudicata, a to z důvodu existence rozhodčího nálezu. Zajímavé je také to, že Zemský soud se v této souvislosti pozastavil zejména nad tím, proč Pechsteinová neuplatnila nedostatek svobodného projevu vůle již v rámci řízení před CAS, tedy proč nikdy neuplatnila námitku nedostatku pravomoci CAS (a to přímo v řízení před CAS).

Odvolací soud v Mnichově v rozhodnutí ze dne 15. 1. 2015 rozhodl, že rozhodčí doložka ve prospěch CAS je **v rozporu s německým (pravděpodobně tedy i evropským) veřejným (konkrétně antitrustovým) právem**, což jí činí **neplatnou**, a tudíž rozhodnutí vydané na základě takové rozhodčí doložky **nelze uznat** ve smyslu čl. V., odst. 2, písm. b) **Newyorské úmluvy o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů** (Úmluva o uznání a výkonu cizích rozhodčích nálezů uzavřená 10. června 1958 v New Yorku). Odvolací soud dovedil, že **předchozí rozhodnutí ze strany CAS a Švýcarského federálního tribunálu nejsou**

překážkou pro to, aby věc byla řešena před německými obecnými soudy, a to na základě **porušení německého soutěžního práva**, které je součástí německého veřejného pořádku. Dále dovedl, že **CAS není skutečným nezávislým rozhodčím soudem**, neboť na jeho složení mají rozhodující vliv sportovní organizace a s ohledem na to je zde strukturální **nerovnováha mezi sportovci a sportovními svazy**, přičemž takový požadavek ze strany ISU, aby spor byl řešen před CAS, je zneužitím dominantního postavení ze strany ISU.

Uvedená rozhodnutí německých sudů vyvolala v mezinárodním sportovním prostředí **zděšení**, a CAS a **legalitu jeho rozhodování nakonec „zachránil“ až Spolkový soudní dvůr**, který žalobu Pechsteinové **odmítl jako nepřipustnou a dovedl, že (i) CAS je řádným rozhodčím soudem ve smyslu německého práva, že (ii) rozhodčí doložka mezi stranami je platná, a že (iii) ISU se sice nachází v dominantním postavení (ve formě monopolu), nejedná se však o zneužití dominantního postavení**, pokud je účast sportovců na určité sportovní akci podmiňována podpisem rozhodčí doložky, podle níž má být rozhodčím soudem CAS. Spolkový soudní dvůr tedy **neshledal rozpor pravidel CAS s německým právním řádem** a naopak potvrdil výlučné postavení CAS ve sportovních sporech.

Aktuálně ještě probíhá spor u Ústavního soudu SRN v Karlsruhe, u kterého je podána ústavní stížnost Claudie Pechsteinové, která se v ní dovolává práva na spravedlivý proces, lze ovšem očekávat, že německý ústavní soud podrží svým rozhodnutím CAS, podobně jako to učinil Spolkový soudní dvůr (podle zlých jazyků proto, že němečtí sportovní funkcionáři jsou vysoce postavení v organizační struktuře CAS, ve hře je příliš mnoho peněz, které generuje stávající systém mezinárodního olympismu a kauza je tak do značné míry zpolitizovaná).

Kauza fotbalisty Mutua (2008-2018)

https://www.tas-cas.org/en/general-information/search-results.html?tx_indexedsearch_pi2%5Baction%5D=search&tx_indexedsearch_pi2%5Bcontroller%5D=Search&cHash=e9c2a56c3836fecc7dcff3f424c051bb

Jednou z posil, které v létě 2003 anglickému fotbalovému klubu Chelsea FC pořídil jeho čerstvý majitel Roman Abramovič, se stal i Adrian Mutu. Jeho příchod z italského klubu AC Parma stál ruského podnikatele **22 a půl milionů eur**. O rok později bylo ale u rumunského fotbalisty při dopingové kontrole **odhaleno užití kokainu**, což klub vedlo k **okamžitému ukončení smlouvy s hráčem**. Chelsea se však navíc po něm začala domáhat **odškodnění mimo jiné za peníze zaplacené za jeho přestup**. Obě strany nejprve po dohodě předložily svůj spor **Odvolacímu výboru anglické Premier League** s otázkou, zda jde v daném případě o jednostranné porušení smlouvy ze strany hráče ve smyslu příslušného nařízení FIFA. Výbor potvrdil, že tomu tak je, a jeho **rozhodnutí potvrdil v prvním řízení v této věci i CAS**. Chelsea se poté obrátila na příslušný orgán **FIFA**, aby stanovil **výši odškodnění**. Ten se sice nejprve prohlásil **za nepříslušný**, jeho rozhodnutí však ve **druhém řízení v této věci zvrátil CAS**. Odškodnění bylo nakonec stanoveno na částku přes **17 milionů eur** a rozhodnutí FIFA **potvrdil CAS ve svém třetím řízení v této věci**. Jeho rozhodnutí posléze obstálo i před Federálním soudem.

Námítky stěžovatelů proti rozhodnutí CAS

Oba sportovci se v řízení před ESLP dovolávali především svého **práva na spravedlivý proces** ve smyslu **čl.6** Evropské úmluvy o lidských právech (EÚLP), zejména v aspektu práva na **nezávislý a nestranný soud**. Zatímco Pechsteinová napadala spíše **strukturální závislost CAS**, Mutu zpochybňoval **nestrannost rozhodčího senátu** rozhodujícího ve třetím řízení v jeho věci: **předseda senátu je prý údajně spojen s italskou advokátní kanceláří pracující**

pro Abramoviče a rozhodce jmenovaný Chelsea zasedal jako předseda rozhodčího senátu v prvním řízení u CAS. Německá rychlobruslařka poukazovala rovněž na to, že žádná instance rozhodující v jejím případě **nekonala veřejné jednání**.

Pohled ESLP

ESLP předně dospěl k závěru, že **CAS bylo možno** v případech obou stěžovatelů **považovat za nezávislý a nestranný soud**. Především se neztotožnil s názorem německé reprezentantky, že by způsob sestavování seznamu (v dané době zhruba tří set) rozhodců působících u CAS, v němž mají hlavní slovo MOV, sportovní svazy a národní olympijské výbory, **představoval ohrožení nezávislosti** na újmu jednotlivých sportovců, kteří se s těmito sportovními organizacemi před CAS nejčastěji soudí. Stejně tak ani **financování** CAS ze strany těchto organizací **neznamená ohrožení nezávislosti**, podobně jako nezávislost klasických vnitrostátních soudů neohrožuje skutečnost, že jsou financovány ze státních rozpočtů. A ohrožení nezávislosti nepředstavuje ani možnost generálního sekretáře CAS provádět **formální úpravy přijatého rozhodčího nálezu** či **upozornit rozhodčí senát na některé principiální otázky**.

ESLP neshledal porušení čl.6 EÚLP ani v případě rumunského fotbalisty. Nestrannost předsedy rozhodčího senátu by bylo možno zpochybňovat pouze v případě, pokud by předmětem prvního i třetího řízení byly **tytéž otázky**, což nebyl tento případ, i když se obě řízení týkala téže věci. Co se týče spojení rozhodce zvoleného za Chelsea a jeho advokátní kanceláře s Romanem Abramovičem, zůstala tato tvrzení podle ESLP pouze v rovině **nepodložených spekulací**.

ESLP však dal za pravdu německé rychlobruslařce ohledně **absence veřejného jednání**. Veřejné jednání podle něj **nebylo nezbytné** v řízení před **Federálním soudem**, neboť předmětem řízení před ním byly pouze otázky respektování **procesních záruk** v řízení před CAS. **Právě před CAS však podle ESLP mělo být jednání veřejné**, neboť kontrola veřejnosti je jednou ze základních záruk práva na spravedlivý proces. Připustil sice, že práva na veřejné jednání je **možné se vzdát**, stěžovatelka tak v daném případě **neučinila**, neboť jurisdikce rozhodčího tribunálu zde byla **obligatorní, nikoli dobrovolná**; sama navíc **o konání veřejného jednání žádala**. Navíc Federální soud neveřejnost jednání sice nepovažoval za důvod ke zrušení rozhodnutí CAS, ale sám uvedl, **že by bylo žádoucí, aby jednání byla veřejná**.

Adrian Mutu se dovolával také porušení dalších práv (práva na ochranu vlastnictví, práva na respektování soukromého života a zákazu nucených a povinných prací), tyto námitky ale ESLP bez podrobnějšího odůvodnění zamítl za zjevně nepodložené.

Důsledky rozhodnutí ESLP

Z hlediska systému sportovní arbitráže je pozitivní, že ESLP v rozsudku **nezpochybnil jeho strukturální základy**. V kontextu řízení před CAS je klíčové, že ESLP neshledal jako problematické zejména to, že daná **instituce má tzv. uzavřený seznam** rozhodců specializujících se na sportovní právo, kteří mohou rozhodovat příslušné kauzy. Jedním z důvodů je, že daný seznam čítá **několik stovek jmen** (dnes již téměř 400). ESLP nic zásadního **nenamítal ani proti procesu** tzv. scrutiny of awards, tedy **formální kontrole rozhodčích nálezů** ze strany sekretariátu příslušné instituce, což je postup běžný například i u mezinárodní obchodní arbitráže podle rozhodčích pravidel Mezinárodní obchodní komory v Paříži (ICC).

Zde je však namístě upozornit, že verdikt **sedmičlenného** senátu v tomto ohledu **nebyl jednomyslný**, neboť **švýcarská soudkyně** spolu s **kyperským soudcem** se v zásadě **ztotožnili s námitkami Pechsteinové** ohledně **absence nezávislosti CAS**. Šlo navíc vůbec o první případ, kdy se měl ESLP možnost sportovní arbitráží zabývat. Oba soudci tak

vyjádřili přesvědčení, že daný případ se týkal **závažných otázek** výkladu a aplikace EÚLP i **závažného problému obecného významu**. V takových případech může být věc na žádost některé ze stran postoupena velkému (sedmnáctičlennému) senátu, který věc znovu posoudí a nově rozhodne.

Zcela zásadní je ovšem již samotný fakt, že **ani CAS** jako mezinárodní (nestátní) soudní orgán **neunikl jurisdikci ESLP**, a tím **ani požadavkům**, které EÚLP klade na soudní řízení v rámci práva na **spravedlivý proces**. Závěr ESLP o **problematickosti neveřejného slyšení** v rámci řízení před CAS **může vést k úpravě rozhodčích pravidel** dané instituce. Mezinárodní arbitráž byla historicky **důvěrná a neveřejná**, v posledních letech ale obecně sílí tlak na její větší **transparentnost**, zejména v důsledku několika problematických rozhodnutí v **investičních arbitrážích** proti státům. Kauza Pechsteinová tak v tomto směru může mít **dopad na budoucí podobu sportovní arbitráže**.

Německá reprezentantka navíc může na základě rozsudku ESLP (pokud nebude připuštěna případná žádost švýcarské vlády o postoupení věci velkému senátu) **požádat o revizi rozhodnutí Federálního soudu**. Jejím výsledkem teoreticky může být i zrušení rozhodčího nálezu vydaného v původním řízení a nové veřejné projednání věci před CAS. Tato okolnost samotná by nicméně neměla znamenat, že výsledek řízení bude jiný než v roce 2009.

Regulace testosteronu u žen – diskriminace = etika vs. právo

Mezinárodní systém boje proti dopingů byl kvůli kauze sportovkyně Claudie Pechsteinové ohrožen, říká v rozhovoru pro LN advokát **Gerhardt Bubník**, jenž zastupoval Mezinárodní bruslařskou unii.

LN: Nyní se často skloňuje **kauza běžkyně Semenyaové**, kterou vyvolala v roce 2014 **nové pravidlo Mezinárodní atletické federace**. Jde o regulaci výše testosteronu u žen s tím, že **jakmile určitou hranici přesáhne, je sportovec povinen začít užívat léky, které tuto hladinu sníží, jinak nemůže závodit. Co o této kauze soudíte?**

Je to velmi citlivá záležitost, spíše etická než čistě právní, a především pak je to otázka pro znalce z oboru lékařství. Rozhodně odsuzuji veškeré bulvární pojetí tohoto problému. Nejprve ta pravidla napadla u CAS indická závodnice a žádala, aby byla jako diskriminační zrušena. Už tehdy si byli rozhodci CAS vědomi velké citlivosti této otázky. Rozhodli, že pravidla v dané podobě jsou diskriminační, pozastavili jejich platnost a doporučili atletické federaci (IAAF) jejich úpravu. IAAF pak vypracovala nová, které vydala v dubnu 2018. Tato pravidla napadly u CAS společně Semenyaová a Jihoafrická atletická unie. Řízení se táhlo několik měsíců, protože soud prováděl řadu důkazů, především znaleckých. Teprve 1. května oznámil své rozhodnutí, v kterém platnost pravidel potvrdil. Je třeba ale zdůraznit, že nebyl zveřejněn celý nálezn, ale jen shrnutí argumentů. Z něho vyplývá, že rozhodci jen s velkou váhavostí a dokonce jaksi omluvně pravidla potvrdili. Znovu uznali, že pravidla jsou diskriminační, a proto zkoumali, jestli je diskriminační charakter ospravedlnitelný ze dvou hledisek - zda sleduje legitimní účel a ochranu legitimního zájmu, a zda je zachována proporcionalita. Dospěli k závěru, že obě kritéria byla splněna. Uvedli ale, že jejich rozhodnutí je dočasné a že bude třeba pečlivě sledovat, jak se budou pravidla v praxi uplatňovat a pak to znova zhodnotit. Navíc chci zdůraznit, že toto rozhodnutí nebylo přijato jednomyslně, ale většinou hlasů 2 : 1, a že pravidlo bylo potvrzené nikoli pro všechny atletické disciplíny žen, ale jen ve velmi omezeném rozsahu, pouze pro běh na tratích 400, 800 a 1500m.

LN: Jde ale o případy, kdy má sportovec netypické vrozené genetické vlastnosti. Jak se vůbec může taková otázka spravedlivě posoudit?

No, právě. Jestliže znalci potvrdí, že dotyčná sportovkyně je žena, tak pak nastává základní etická otázka, zda jí ty vrozené odlišnosti mají diskvalifikovat v tom, aby se účastnila soutěže

žen. Nejde přece o doping. Kladu si i další otázku - rozdílné vrozené fyzické (biologické) vlastnosti sportovců existují prakticky ve všech sportovních disciplínách, a to u žen i u mužů. Soutěží spolu často závodníci, kde jeden z nich je svými fyzickými vlastnostmi velice zvýhodněn. Když se vrátím k mému rozhodování krasobruslení, tak v posledních letech jsou v první desítce v kategorii mužů většinou asiáté. Dnes se vyžadují čtverné skoky, a to několik v jedné jízdě. Na čtyři obrátky ve vzduchu je ale potřeba určitá doba a rychlá rotace. Čím vyšší rychlost rotace, tím snáze je skok proveden i při nižším výskoku. Muži čínského či japonského původu jsou menšího vzrůstu a menší váhy, mají zároveň užší boky a ramena, tedy překonávají menší odpor, zvedají menší váhu a rychleji rotují. Jsou velice zvýhodněni proti ostatním, kteří měří například o 20 cm a váží o 10 kg více, a proto obsazují přední místa. A běžec Bolt kromě toho, že má dlouhé nohy, je údajně zvýhodněn unikátní stavbou svalových vláken a proto ty jeho výkony a rekordy. V obou případech jde o vrozené genetické vlastnosti které přinášejí výhody možná vyšší než ta cca 2 %, o které jsou zvýhodněny podle znalců ženy s vyšším testosteronem.

Před několika dny švýcarský soud dočasně pozastavil platnost verdiktu CAS v případě Semenyaové a žádá od IAAF další zdůvodnění jejich pravidel. A i mnoho uznávaných vědců již kritizuje jako nesprávně lékařské podklady, o které se opírala IAAF. To vše ukazuje jak složitá je tato problematika.